

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferneckého a Martina Bobáka ve věci

žalobce: **D. S.**
bytem X

proti
žalovaným: **1. Ministerstvo průmyslu a obchodu**
sídlem Na Františku 1039/32, 110 00 Praha 1
2. Ministerstvo zahraničních věcí
sídlem Loretánské náměstí 101/5, 118 00 Praha 1

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného 1, který měl spočívat v udělování licencí k vývozu vojenského materiálu do Izraele v roce 2024, a nezákonným zásahem žalovaného 2, který měl spočívat ve vydávání souhlasných závazných stanovisek pro udělování takových licencí

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- Žalobce se svou žalobou domáhá určení nezákonnosti postupu obou žalovaných, spočívajícího v udělování licencí k vývozu vojenského materiálu do Izraele v roce 2024, resp. udělování závazných stanovisek k nim. Skutečnosti o vývozu vojenského materiálu do Izraele dovozuje z výroční zprávy zveřejněné žalovaným 1, přičemž namítá, že Česká republika je smluvní stranou Smlouvy o obchodu se zbraněmi (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 36/2015 Sb. m. s.; dále jen Smlouva), která zakazuje transfer zbraní v případech, kdy existují informace o jejich možném použití k páčání válečných zločinů, genocidy či závažnému porušování mezinárodního práva. Žalobce tvrdí, že Izrael se takových činů dopouští, což dle něj potvrzují zprávy OSN, Mezinárodního soudního dvora a dalších institucí. Udělení licencí tedy mělo být odmítnuto podle článků 6 a 7 uvedené Smlouvy. Rozhodnutí žalovaného 1 o udělení licencí a závazná stanoviska žalovaného 2, představující závazné podklady pro tato rozhodnutí, tak podle žalobce byla v roce 2024 nezákonná. V tom žalobce spatřuje nezákonné zásahy žalovaných.
- Městský soud v Praze se zabýval otázkou, zda lze podanou žalobu věcně projednat.
- Soud předesílá, že nemá nejmenší pochyby, že žalobce podal zásahovou žalobu – o tom svědčí její označení, text i žalobní petit. Ač hovoří o nezákonnosti správních rozhodnutí žalovaného 1 (a závazných stanovisek žalovaného 2), žalobce nebrojí proti konkrétnímu správnímu aktu, ale v zásadě proti rozhodovací praxi žalovaných jako takové. Jinými slovy, podle žalobce realizovali žalovaní svou pravomoc v roce 2024 v rozporu se zákonem, resp. v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, ve všech případech udělení licencí k vývozu zbraní do Izraele.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

4. Žalobce v tom spatřuje zkrácení svých práv, jež dovozuje z toho, že licence byly udělovány v rozporu se Smlouvou. V tom ovšem vůbec nelze spatřovat možné dotčení právní sféry žalobce (či jiné fyzické nebo právnické osoby). Takový postup veřejné správy nelze vůbec pojmově považovat za nezákonný zásah ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (s. ř. s.). Ochranu podle citovaného ustanovení může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout [k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) z 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS].
5. Správní soudy v minulosti opakovaně judikovaly, že přesná definice „zásahu“ možná není, protože pod tento pojem spadá velké množství často jen faktických (ústně či jinak vyjádřených) a neformálních činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Vždy jde o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Bez ohledu na to, zda mají tyto úkony formální povahu, či nikoliv, je jejich pojmovým znakem fakt, že jsou způsobilé *přímo* atakovat právní sféru fyzické či právnické osoby tím, že je povinna na základě takového úkonu něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět.
6. Je-li ovšem zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže vzhledem ke své povaze být nezákonným zásahem, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném tvrzení nezákonného zásahu (rozsudek rozšířeného senátu NSS z 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019 - 39, č. 4178/2021 Sb. NSS).
7. Podmínkou nezákonného zásahu je mj. to, že byl žalobce zkrácen na svých právech a zásah byl zaměřen přímo vůči němu. V tomto případě je *prima facie* zřejmé, že postup spočívající v povolování vývozu zbraní do určitého státu (vydávání pozitivních závazných stanovisek) postupem dle § 16 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, není zaměřen vůči konkrétním fyzickým či právnickým osobám (tedy ani žalobci) a tyto přímo nekrátí na jejich právech. Jejich právní sféry se nijak nedotýká, i kdyby s takovým postupem nesouhlasily a považovaly jej za protiprávní. Uvedené přitom platí bez ohledu na to, zda stát, kam jsou zbraně vyváženy, je snad používá ve válečném konfliktu, porušuje mezinárodní právo či přímo páchá zločiny proti lidskosti, stejně tak bez ohledu na to, že případně dochází k porušování Smlouvy. U správních soudů nelze - kromě stanovených výjimek - podávat návrhy ve veřejném zájmu (tzv. *actio popularis*), což je i případ požadavku žalobce na dodržování závazků vyplývajících dle něj z ustanovení Smlouvy. Česká republika musí podle čl. 1 odst. 2 Ústavy dodržovat závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva, ne vždy se však plnění těchto závazků mohou domáhat přímo jednotlivci.
8. Vzhledem k tomu, že je pojmově vyloučeno splnění přinejmenším dvou z pěti podmínek pro to, aby soud mohl poskytnout ochranu před nezákonným zásahem, je zřejmé, že napadaný postup žalovaných zásahem vůbec být nemůže. Soud tak žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl. I kdyby snad nebylo možné nezákonný zásah pojmově vyloučit,

žaloba by ostatně musela být stejně odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. jako podána osobou zjevně neoprávněnou. Žalobce nijak nespecifikoval, jak se jeho veřejných subjektivních práv postup žalovaných (tvrzené porušování ustanovení Smlouvy) přímo dotýká.

9. Soud dodává, že samozřejmě nepřehlédl, že žalobce považuje za nezákonná jednotlivá rozhodnutí (závazná stanoviska) žalovaných, nezákonný zásah ovšem spatřuje v celkovém postupu správních orgánů a takto k tomu též soud přistupoval. Žalobce ostatně nespecifikoval jediné rozhodnutí (závazné stanovisko), které žalobou napadá a v němž snad spatřuje dotčení ve své právní sféře. Napadá-li všechny tyto správní akty, jen to potvrzuje závěr soudu o absenci jeho přímého a individualizovatelného dotčení. Proto soud ani neuvažoval o případném poučení žalobce o změně žalobního typu ze zásahové žaloby na žalobu proti rozhodnutí [i taková žaloba by musela být podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítnuta].
10. O odmítnutí žaloby soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť nerozhodoval o věci samé (§ 49 odst. 1 s. ř. s. *a contrario*).
11. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 3 věta první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.
12. Soud nevybíral soudní poplatek za žalobu, proto ani nerozhodoval o jeho vrácení.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u NSS, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. září 2025

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

